

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Δάνεια για τη μάθηση

Μια ματιά στα προγράμματα δανειοδότησης για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης σε 33 χώρες αποκαλύπτει μερικές αρχές για το σωστό σχεδιασμό και υλοποίηση

Ένα καλό πρόγραμμα δανειοδότησης πρέπει να ισορροπεί μεταξύ κόστους και κάλυψης: εάν τα δάνεια είναι πολύ ακριβά, οι άνθρωποι δεν θα δανείζονται. Και το κράτος όμως – που αν και δεν είναι τράπεζα, ωστόσο χορηγεί ή στηρίζει δάνεια για διάφορους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης- πρέπει να επιτύχει τη σωστή ισορροπία.

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) ερεύνησε ⁽¹⁾ 35 προγράμματα δανειοδότησης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση στην Ευρώπη ⁽²⁾, εστιάζοντας στον σχεδιασμό και στις επιδόσεις τους. Μπορεί να μην υπάρχει το ιδανικό πρόγραμμα, ωστόσο αναδεικνύονται στοιχεία σχετικά με το τι σημαίνει καλό πρόγραμμα δανειοδότησης για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Τι είδους δάνεια υπάρχουν

Μια ματιά στα προγράμματα δανειοδότησης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση δείχνει ότι οι επιλογές των χωρών διαφέρουν ως προς την κάλυψη (Πίνακας 1). 32 από τα 35 προγράμματα της έρευνας χορηγούν δάνεια για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο, στις περισσότερες χώρες τα προγράμματα αυτά στηρίζουν και άλλους τύπους και επίπεδα μάθησης. Χώρες όπως η Γερμανία, η Πολωνία, οι Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο, διαθέτουν δύο ή τρία προγράμματα. Δεν υπάρχουν προγράμματα αποκλειστικά για την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ), ωστόσο 11 από τα 35 προγράμματα χορηγούν δάνεια για αυτό το επίπεδο και τον τύπο μάθησης, ενώ 10 από τα 35 παρέχουν στήριξη στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Αυτό το μοντέλο κάλυψης εξηγείται έως ένα βαθμό από αυτό που καλούνται τα άτομα να πληρώσουν καθώς και από το αντικείμενο της μάθησης. Η ευρύτερη διαθεσιμότητα δανείων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση οφείλεται στο γεγονός ότι σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες οι σπουδαστές πληρώνουν δίδακτρα για το πανεπιστήμιο. Αντιθέτως, είναι πιο σπάνιο να καταβάλλονται δίδακτρα για ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση. Το κόστος συνήθως καλύπτεται από το κράτος και τις επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα τα δάνεια να είναι περιττά. Για τη συνεχιζόμενη κατάρτιση υπάρχουν λιγότερα δημόσια προγράμματα δανειοδότησης αφενός επειδή αυτή σχετίζεται με συγκεκριμένη απασχόληση και αφετέρου γιατί

τα κράτη προφανώς θεωρούν ότι η εξειδικευμένη κατάρτιση αποτελεί ευθύνη των επιχειρήσεων ή των ατόμων.

Τα περισσότερα προγράμματα (27 από τα 35) προσφέρουν διοικητικά απλούς (ενυπόθηκου τύπου) όρους αποπληρωμής, δηλαδή ένα κατ' αποκοπή ποσό ανά τακτά διαστήματα για μια χρονική περίοδο. Τα υπόλοιπα οκτώ προγράμματα είναι πιο περίπλοκα σε διοικητικό επίπεδο και συνδέουν την αποπληρωμή με το εισόδημα. Από τα 35 δανειακά προγράμματα που εξετάστηκαν, 22 ορίζονται ως δημόσια. Τα υπόλοιπα 13 τελούν υπό τη διαχείριση ενός ιδιωτικού ή ανεξάρτητου ιδρύματος που αναλαμβάνει τον κύριο χρηματοοικονομικό κίνδυνο, ενώ άνω του 50% των κονδυλίων προέρχονται από ιδιωτικές πηγές. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έχουν επίσης ρόλο στην πλειονότητα των δημόσιων προγραμμάτων δανειοδότησης.

Τα περισσότερα προγράμματα έχουν στόχο να ενθαρρύνουν γενικά τη συμμετοχή στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Ορισμένα προγράμματα, όπως παράδειγμα στη Σουηδία, έχουν και άλλους κοινωνικούς στόχους: επιχειρούν να προσελκύσουν εκείνους που συνήθως δεν συμμετέχουν στην εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως τα ανειδίκευτα άτομα ή όσους έχουν ανάγκη ενίσχυσης αλλά φοβούνται να χρεωθούν.

Τα ανώτατα ποσά που μπορούν να δανειστούν οι εκπαιδευόμενοι ποικίλλουν ανάλογα με το βιοτικό επίπεδο και το κόστος διαβίωσης στις 33 ευρωπαϊκές χώρες. Τα ποσά κυμαίνονται από 39 ευρώ τον μήνα στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ) έως 1875 ευρώ τον μήνα στην Κύπρο. Τα μέσα επιτόκια επίσης ποικίλλουν από 1% στην Ισλανδία έως 10,5% στην Ελλάδα. Τα μισά περίπου δάνεια έχουν κυμαινόμενο επιτόκιο και τα υπόλοιπα έχουν ένα σταθερό επιτόκιο για τη διάρκεια του δανείου.

Παρότι 28 από τα 35 προγράμματα χορηγούν δάνεια σε αλλοδαπούς σπουδαστές, σχεδόν όλα τους επιβάλλουν αυστηρότερους όρους δανεισμού. Για παράδειγμα, οι αλλοδαποί σπουδαστές μπορεί να χρειάζονται άδεια διαμονής, η οποία ενδεχομένως προϋποθέτει την παραμονή στη χώρα για μια ελάχιστη περίοδο, ή να είναι μέλη της οικογένειας ενός πολίτη της χώρας υποδοχής, ή ακόμη να παρέχουν επιπρόσθετη ασφάλεια για το δάνειο.

29 από τα 35 προγράμματα χορηγούν δάνεια για σπουδές στο εξωτερικό. Ωστόσο, όλα τα προγράμματα εκτός από επτά έχουν αυστηρότερους όρους δανεισμού για τις σπουδές σε άλλη χώρα. Για παράδειγμα, ο κύκλος μαθημάτων ίσως χρειάζεται να είναι εγκεκριμένος ή να αποτελεί μέρος ενός εθνικού προγράμματος εκπαίδευσης και κατάρτισης.

⁽¹⁾ Έρευνα των διαχειριστών των προγραμμάτων δανειοδότησης, των συμβούλων ΕΕΚ σε χρηματοοικονομικά θέματα και άλλων βασικών εθνικών αρμόδιων φορέων· διεξήχθη την περίοδο Μάρτιος – Οκτώβριος 2010

⁽²⁾ Τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κροατία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Τουρκία

Πίνακας 1. Κάλυψη των προγραμμάτων δανειοδότησης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση

Χώρα	Επίπεδο εκπαίδευσης
Βουλγαρία, *Κύπρος, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία (Καταλονία), Ισλανδία, ΠΓΔΜ, Γαλλία	Τριτοβάθμια εκπαίδευση
Γερμανία, Ουγγαρία, Πολωνία	Τριτοβάθμια εκπαίδευση Συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση
Αυστρία, Εσθονία, Τουρκία	Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση (όχι τριτοβάθμια) Τριτοβάθμια εκπαίδευση
Ηνωμένο Βασίλειο	Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση Τριτοβάθμια εκπαίδευση Συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση
Βέλγιο (Βαλλονία), Δανία, Φινλανδία, Κάτω Χώρες, Ελλάδα	Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση (όχι τριτοβάθμια) Τριτοβάθμια εκπαίδευση
Κροατία, Λιχτενστάιν, Μάλτα, Νορβηγία, Σουηδία	Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση (όχι τριτοβάθμια) Τριτοβάθμια εκπαίδευση Συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση
Τσεχική Δημοκρατία, Ιρλανδία, Ρουμανία	Δεν υπάρχουν προγράμματα δανειοδότησης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση

* Καμία κρατική συμμετοχή στα προγράμματα δανειοδότησης

Σε πέντε χώρες το ύψος του δανείου είναι διαφορετικό για την μάθηση στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Στη Λετονία, τη Λιθουανία, τις Κάτω Χώρες και τη Φινλανδία, τα δάνεια για τους σπουδαστές τους που επιθυμούν να σπουδάσουν στο εξωτερικό αφορούν καθορισμένα ποσά. Η Σουηδία χορηγεί δάνεια που ποικίλλουν ανάλογα με το κόστος διαβίωσης της χώρας όπου ο σπουδαστής επιθυμεί να σπουδάσει. Ωστόσο, στην πράξη, τα δάνεια σπανίως διευκολύνουν την κινητικότητα για σκοπούς μάθησης.

Διευρυμένα και οριακά προγράμματα

Για να αντληθούν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους διαφορετικούς τύπους δανείων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, επιλέχθηκαν 12 προγράμματα τα οποία αναλύθηκαν λεπτομερέστερα (Πίνακας 2), και τα οποία ορίζονται ως:

- Διευρυμένα: λειτουργούν σε ευρεία κλίμακα προσελκύοντας πολλούς δανειολήπτες, έχουν υψηλό ποσοστό απορρόφησης και ενδεχομένως σημαντικό εθνικό αντίκτυπο στα άτομα ή/και στις εταιρείες· ή
- Οριακά: χωρίς σημαντικές επιπτώσεις σε εθνικό επίπεδο επειδή, για παράδειγμα, σχεδιάζονται για συγκεκριμένες ομάδες.

Με βάση την ανάλυση, προέκυψαν ορισμένα βασικά ζητήματα που επηρεάζουν τις επιδόσεις των δανείων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Όροι αποπληρωμής δανείων

Τα προγράμματα δανειοδότησης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση με ευέλικτους όρους αποπληρωμής είναι πιο ελκυστικά σε όλες τις κατηγορίες εκπαιδευόμενων. Μπορούν επίσης να προσφέρουν σημαντική βοήθεια σε

άτομα με χαμηλά εισοδήματα, και άλλα άτομα που διστάζουν να χρεωθούν.

Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τύποι ευέλικτης αποπληρωμής. Μπορεί να συνδέονται με το εισόδημα, να περιλαμβάνουν ρήτρες διασφάλισης σε περίπτωση έκτακτων γεγονότων, επιλογές σχετικά με το χρονικό διάστημα αποπληρωμής, και περιόδους χάριτος.

Το μειονέκτημα των δανείων που προσφέρουν ευέλικτη αποπληρωμή είναι ότι κοστίζουν περισσότερο στο κράτος. Οι περίοδοι αποπληρωμής είναι συνήθως μεγαλύτερες σε σύγκριση με τα δάνεια με σταθερά, συνήθως μηνιαία, προγράμματα αποπληρωμής. Σε ορισμένα προγράμματα δανειοδότησης, π.χ. στη Σουηδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, η αποπληρωμή ξεκινά μόνο όταν ο δανειολήπτης αποκτήσει ένα συγκεκριμένο επίπεδο εισοδήματος. Επίσης, τα προγράμματα ευέλικτης αποπληρωμής είναι πιο δαπανηρά ως προς τη διαχείρισή τους, καθώς απαιτούν αποτελεσματική εφαρμογή ικανοτήτων και τεχνογνωσίας.

Ωστόσο, τα συμβατικά (ενυπόθηκου τύπου) προγράμματα μπορούν επίσης να τροποποιούνται με τρόπους που δεν επιβαρύνουν ιδιαίτερα τον διοικητικό φόρτο ενώ παράλληλα μειώνουν τις περιπτώσεις αθέτησης υποχρεώσεων, αυξάνουν το ποσοστό απορρόφησης και βελτιώνουν τις επιπτώσεις. Τα ποσά αποπληρωμής μπορούν να αυξάνονται σταδιακά προκειμένου να περιορίζεται η επιβάρυνση κατά τα πρώτα χρόνια της σταδιοδρομίας ενός ατόμου. Επίσης, η αποπληρωμή μπορεί να μετατίθεται ώστε να επιλύονται προσωρινά προβλήματα.

Οι κρατικές επιδοτήσεις αποτελούν πιο ελκυστικά δάνεια για τους δανειολήπτες. Οι επιδοτήσεις μπορεί να είναι άμεσες, π.χ. δάνεια που χρεώνουν επιτόκιο χαμηλότερο από το αγοραίο, ή και μηδενικό. Οι άμεσες επιδοτήσεις μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν περιόδους

χάριτος για την αποπληρωμή ή ακόμη τη διαγραφή του δανείου. Οι έμμεσες επιδοτήσεις χορηγούνται επίσης

συνήθως μέσω κρατικών εγγυήσεων που περιορίζουν τον κίνδυνο για τον δανειστή.

Πίνακας 2. **Επιλεγμένα προγράμματα δανείων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση**

Χώρα	Πρόγραμμα δανειοδότησης	Αποπληρωμή	Δημόσιο	Ιδιωτικό
Φινλανδία	Σπουδαστικό δάνειο	Συμβατικό (ενυπόθηκου τύπου)	X	
Ουγγαρία	Σπουδαστικό δάνειο	Δάνειο εξαρτημένο από το μελλοντικό εισόδημα/υβρίδιο		X
Κάτω Χώρες	Δημόσια οικονομική στήριξη σε σπουδαστές	Δάνειο εξαρτημένο από το μελλοντικό εισόδημα/υβρίδιο	X	
Σουηδία	Δάνεια σπουδών	Δάνειο εξαρτημένο από το μελλοντικό εισόδημα/υβρίδιο	X	
Ηνωμένο Βασίλειο	Σπουδαστικό δάνειο	Δάνειο εξαρτημένο από το μελλοντικό εισόδημα/υβρίδιο	X	
Αυστρία	Δάνειο του Στεγαστικού Ταμειτηρίου για τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης	Συμβατικό (ενυπόθηκου τύπου)		X
Γαλλία	Δάνεια με κρατική εγγύηση	Συμβατικό (ενυπόθηκου τύπου)	X	
Κάτω Χώρες	Δάνεια από ιδιωτικές τράπεζες	Συμβατικό (ενυπόθηκου τύπου)		X
Πολωνία	Σπουδαστικό δάνειο και πρόγραμμα πιστώσεων	Συμβατικό (ενυπόθηκου τύπου)	X	
Πολωνία	Δάνειο του Εργατικού Ταμείου για την κατάρτιση	Συμβατικό (ενυπόθηκου τύπου)	X	
Ηνωμένο Βασίλειο	Δάνειο για την επαγγελματική εξέλιξη και τη σταδιοδρομία	Συμβατικό (ενυπόθηκου τύπου)		X
Ηνωμένο Βασίλειο	Δάνειο του ταμείου για τη μάθηση της κοινότητας του Κεντ	Συμβατικό (ενυπόθηκου τύπου)		X

Ωστόσο, οι γενικές επιδοτήσεις, κυρίως όσες είναι διαθέσιμες σε όλους τους δανειολήπτες, για τα κρατικά προγράμματα δανειοδότησης μπορεί επίσης να είναι δαπανηρές για το κράτος. Οι γενικές επιδοτήσεις οι οποίες είτε είναι πολύ υψηλές είτε διατίθενται πολύ εύκολα μπορεί να οδηγήσουν σε μεγάλες «μάταιες δαπάνες» όταν χορηγούνται σε άτομα που θα είχαν συμμετάσχει στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση ακόμη και εάν δεν υπήρχε δάνειο. Επίσης, υπάρχει κίνδυνος τα χρήματα να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς άλλους από αυτούς που προβλέπονται από τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής. Οι κρατικές εγγυήσεις μειονεκτούν επίσης γιατί μεταθέτουν το πρόβλημα της αθέτησης υποχρεώσεων στον δημόσιο προϋπολογισμό και όχι στον δανειστή.

Το υψηλό κόστος, η αδυναμία προσέγγισης της ομάδας και οι πιθανότητες κατάχρησης ή μάταιης δαπάνης, είναι παράγοντες που υπονομεύουν την εξέλιξη ενός προγράμματος δανειοδότησης. Συνεπώς, κατά την απόφαση για το ύψος μιας επιδότησης, το κράτος θα πρέπει να δείχνει δημοσιονομική σύνεση ώστε να ελαχιστοποιούνται οι μάταιες δαπάνες και οι πιθανότητες κατάχρησης. Οι υψηλές επιδοτήσεις για τα προγράμματα δανειοδότησης πρέπει να είναι προσεκτικά στοχοθετημένες, κυρίως για παράδειγμα, σε μειονεκτούντες εκπαιδευόμενους που χρήζουν χρηματοδοτικής βοήθειας.

Ο ρόλος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

Η συμμετοχή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων έχει ορισμένα πλεονεκτήματα. Η έρευνα κατέδειξε ότι τα ποσοστά αθέτησης υποχρεώσεων ήταν χαμηλότερα στα προγράμματα τα οποία υλοποιήθηκαν από ιδιωτικούς φορείς. Οι διοικητικές δαπάνες ήταν επίσης χαμηλότερες στα μικρά, ιδιωτικά προγράμματα με σύντομες περιόδους αποπληρωμής και υψηλά επιτόκια.

Ο ρόλος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στα περισσότερα δημόσια προγράμματα είναι επιχειρησιακός και περιλαμβάνει τη διαχείριση χρημάτων, την αποπληρωμή δανείων, τη συγκέντρωση οφειλών και την παροχή συνδρομής σε πελάτες που δυσκολεύονται προσωρινά να ανταποκριθούν στις δανειακές τους υποχρεώσεις. Ωστόσο, η συμμετοχή κερδοσκοπικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στα κρατικά προγράμματα δανειοδότησης πρέπει να καθορίζεται με σαφήνεια.

Σύνδεσμοι με άλλα προγράμματα

Τα δάνεια για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, ιδίως τα διευρυμένα, τείνουν να έχουν καλύτερες επιδόσεις όταν συνδέονται με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα. Ωστόσο, οι στόχοι των διαφορετικών χρηματοδοτικών μηχανισμών και οι αντίστοιχοι ρόλοι τους πρέπει να καθορίζονται με σαφήνεια.

Η Σουηδία και η Φινλανδία, για παράδειγμα, συνδέουν τα δάνεια για την εκπαίδευση και την κατάρτιση με επιδοτήσεις, προκειμένου να καταστήσουν τα δάνεια πιο ελκυστικά και αποτελεσματικά και να παρέχουν καλύτερη υποστήριξη στους μειονεκτούντες. Στην Αυστρία, τα δάνεια για την εκπαίδευση και την κατάρτιση συνδέονται με προγράμματα αποταμίευσης.

Η υλοποίηση των δανείων πρέπει να συντονίζεται με άλλες ευρύτερες πολιτικές, για παράδειγμα με το φορολογικό σύστημα. Στη Φινλανδία, τα δάνεια για την εκπαίδευση και την κατάρτιση συνδέονται με φορολογικά κίνητρα, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι φορολογικές αρχές βοηθούν στη συγκέντρωση των οφειλών.

Οι κοινωφελείς οργανισμοί πρέπει να ενθαρρύνονται να υποστηρίζουν τα οριακά προγράμματα τα οποία στοχεύουν σε συγκεκριμένες ομάδες που αδυνατούν να έχουν πρόσβαση σε δημόσιες ή εμπορικές πηγές χρηματοδότησης. Ένα από τα προγράμματα που εξετάστηκαν, το ταμείο για τη μάθηση της κοινότητας του Κεντ (Kent Community Learning Fund) στο Ηνωμένο Βασίλειο αποτελεί παράδειγμα μιας τέτοιας προσέγγισης.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι κανόνες των εθνικών προγραμμάτων δανειοδότησης συχνά δεν μεριμνούν για τις ανάγκες των αλλοδαπών σπουδαστών ή των ημεδαπών που επιθυμούν να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Ένα καλά στοχοθετημένο πανευρωπαϊκό πρόγραμμα δανειοδότησης ενδέχεται να αποβεί βιώσιμος τρόπος να στηριχθεί η κινητικότητα των εκπαιδευόμενων. Ένα τέτοιο πρόγραμμα θα μπορούσε να προσελκύσει διεθνείς χρηματοδότες όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία σε μερικές χώρες έχει ήδη διαδραματίσει κάποιο ρόλο.

Ευέλικτα και απλά, ελκυστικά και ορθά στοχοθετημένα

Φαίνεται λοιπόν ότι ένα επιτυχημένο πρόγραμμα δανειοδότησης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση πρέπει να είναι ευέλικτο και απλό, ελκυστικό και ορθά στοχοθετημένο. Η επιτυχία ενός προγράμματος επηρεάζεται από τις συνθήκες που επικρατούν σε κάθε χώρα, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών ικανοτήτων, και της εξειδίκευσης και προθυμίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Τα προγράμματα πρέπει να υποστηρίζονται από τις κατάλληλες πολιτικές επικοινωνίας και καθοδήγησης, να παρακολουθούνται στενά και να αξιολογούνται.

Η έρευνα δείχνει ότι επιχειρούνται σε διάφορες χώρες διάφορες προσεγγίσεις με σκοπό την εξισορρόπηση κόστους και κάλυψης. Αν και δεν υπάρχει ένα ενιαίο ιδανικό μοντέλο, είναι δυνατόν να προσδιοριστούν ορισμένες βασικές αρχές «ορθής πρακτικής» για τον σχεδιασμό και την υλοποίησή των δανείων για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης (Πλαίσιο 1).

Από τα προγράμματα δανειοδότησης που εξετάστηκαν, αυτά που θεωρήθηκαν επιτυχημένα ήταν ελκυστικά για τους εκπαιδευόμενους, οικονομικά στην εφαρμογή τους, και συνέβαλαν στη βελτίωση των επαγγελματικών προοπτικών των συμμετεχόντων. Κυρίως, τα εν λόγω προγράμματα προσέφεραν ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής, υλοποιήθηκαν από ιδρύματα με εμπειρογνωμοσύνη σε χρηματοπιστωτικά θέματα και συνδέθηκαν με άλλες χρηματοδοτικές δυνατότητες και ρυθμίσεις επιμερισμού του κόστους. Τα διευρυμένα

προγράμματα με χαμηλές κρατικές επιδοτήσεις είναι πιο πιθανό να έχουν πολιτική υποστήριξη και να είναι οικονομικά βιώσιμα. Ωστόσο, όσον αφορά την προώθηση των ίσων ευκαιριών, τα επιχειρήματα υπέρ των υψηλότερων επιδοτήσεων με ευνοϊκούς όρους πρόσβασης είναι ισχυρότερα.

Πλαίσιο 1. Ορισμένες βασικές αρχές για τα προγράμματα δανειοδότησης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση

- Διευρυμένη επιλεξιμότητα (συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευόμενων μερικής απασχόλησης κ.λπ.)
- Ευέλικτη αποπληρωμή με ρήτρες διασφάλισης εισοδήματος
- Υλοποίηση από εξειδικευμένο ίδρυμα με εμπειρογνωμοσύνη και τεχνογνωσία
- Συνάφεια του επιπέδου της επιδότησης με τους στόχους των προγραμμάτων δανειοδότησης
- Συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων
- Συμμετοχή χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και φορολογικών αρχών στη διαχείριση των δανείων, π.χ. συγκέντρωση οφειλών
- Κοινή δράση με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άλλες δημόσιες πολιτικές
- Χρήση μη οικονομικών μέτρων (παρακολούθηση και αξιολόγηση-στρατηγικές επικοινωνίας και καθοδήγησης)

Ίσως οι στόχοι για την αύξηση της συμμετοχής στη μάθηση και την προώθηση των ίσων ευκαιριών να μην μπορούν να επιτευχθούν από ένα μόνο πρόγραμμα δανειοδότησης. Ο συνδυασμός γενικών και στοχοθετημένων προγραμμάτων ενδέχεται να αποδειχθεί ο ενδεδειγμένος τρόπος να επιτύχουμε τη βέλτιστη ισορροπία ανάμεσα στο κόστος και στην κάλυψη.

Ενημερωτικό σημείωμα – 9063 EL

Αριθμός καταλόγου: TI-BB-11-006-EL-N

ISBN 978-92-896-0771-1, doi: 10.2801/74596

Copyright © Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της

Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), 2011

Με την επιφύλαξη όλων των δικαιωμάτων.

Τα ενημερωτικά σημειώματα εκδίδονται στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ελληνικά, ισπανικά, και ιταλικά. Για να τα λαμβάνετε σε τακτική βάση, στείλτε μας μήνυμα στην ακόλουθη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: briefingnotes@cedefop.europa.eu

Μπορείτε να βρείτε προηγούμενα ενημερωτικά σημειώματα και εκδόσεις του Cedefop στη διεύθυνση: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>

T.Θ. 22427, 551 02 Θεσσαλονίκη, ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

Ευρώπης 123, Θεσσαλονίκη, ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

Τηλ. 30 2310490111, Φαξ +30 2310490020

E-mail: info@cedefop.europa.eu

visit our portal www.cedefop.europa.eu